

يیل : ۱ صانی : ۲۳

يیلانی

عثمانی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون ۵ فرانق

صایبسی ۱۰ پارمیه

خلفه درغور

هفته ده بر، نورل بوردی، طرفدن مبقاییر

«خلفه درغور» نلک رانسی باز ییلدی

مدیری : جلال ساهر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
چامه سند : ۴۰ نومرولی
«تورک بوردی»

نجشنبه ۱۲ ایلول ، ۱۳۲۹

خالد ادیب خانم • آقا کوندوز • آق چوره اوغلی یوسف • احمد آغایف • توفیق نورالدین • جلال ساهر •
حسین زاده علی • حمدالله صبحی • عاقل مختار • عبدالقیاض توفیق • علی جانب • علی سعاد • علی علوی • غالب بختیار •
کاظم نای • کوپرلی زاده محمد فؤاد • کولک آب • محمد امین • محمد علی توفیق • مدوح شوکت • ناظم بکیر •

کندی دوشونجه سنک یا گلشاعنی همانا گلا دی و آغزینی بيله آجادی .
شیمدی سزه آگلادینم بو حکایه دن نه حکمتلر چیقور اونو کوسته ردم . مثلا بولوندیغیز زده « قوله را » کبی یاخود « جیجک » کبی ، « حما » کبی صالحین بر خستلق چیقار . سز جاهل صوفتارک لافلرینه اینانار « بونلر حکیم دوزمه سی . نه اولسه الهک دیدیگی اولور . قدر بری بولور . فرق ییل قیران اولمش ، آجلی کلن ئولمش ! » دیه هیچ الیر ماز سگیز . کویکیزده ، قصه کزده صالحین حیوان خسته لانی اولور ، ینه او یله سویلر سگیز . باغلر کزده چوبوقلر کزده خسته لانی کلیر ، هیچ اهمیت و برمن سگیز . حالبوکه آی الهک غافل ، جاهل قوللری ! سز قضا و قدری بویه یا گلش آگلادینکیز ایچون الهک ، پیغمبرک آمرلرینه اطاعت ایتمه مش ، دینکیز دیدیکلری یا تماش اولیور سگیز . جیجک علتی ، حیوان خسته قلاری ، دفع ایتک ایچون تورلو تورلو دوالر بولونمشدر . « قوله را » نك چابوق کچمه سی ایچون ، حتی قوله رایه یا قالاتماق ایچون تورلو تورلو اصولر واردر :

پیغمبریز اقدمز حضر تلی طاعون ایچون نه بویور . مشلرله قوله را حقنده ده اونو دینگه ملی یز . یعنی قوله را چیقان اولره گیروب چیقما ملی ، تمیز صولر ایچمه ملی ، معده مزه دقت ایله ملی یز . معده سته دقت ایدهن ، قوله رادن قاچان ، تمیز ، دینی بیلن بر مسلمان امین اولگیز که هیچ او فنا خسته قلره یا قالاتماز . بزم دینر او قدر بویوک درکه بر مسلمان دینک آمرلری تمامیه یابارسه دنیا و آخرتده عزیز و مسعود اولور . « قوله را » یوقدر ، قوله رالینک یانته گیرمکه انسانه نه اولور مش ! « دهرک اولرنده کی خسته لری حکومتدن صاقلایان بودالار یالکیز کندی جانلرینه ده کیل ، بوتون دینداش لری ن جانته قیمش اولورلر . جناب حق قرآن کریمنده : « ولا تلقوا بایدیکم الی التهلكه » یعنی معنای منفی « کندی کندبگری تهلکیه آتایکیز ! » بویورورکن ، انسان ناسل اولورده

أدرنه دن :

بیلیم ، او قوبوجیلر نك هپسی بو کوزهل شهری گورمشمیدر ؟ بوتون تورک و اسلاملره أدرنه نی ، شانلی اوردومز گری آلدقندن صوگرا ، گزوب گورمک ، نجه ، بر حج قادار فرضدر .

بر کره بوراسی ، مریخ و طونجه نك برلشدیگی زده ، همان گوشک دوعدینی یاری طرفی قیر دولای تهلک ، باطی طرفی ایسه یشیل یشیل آغاقلقلره سوسلی ، اوچی بوجی گورولمز اووالقدر .

أدرنه یه یالکیز وقتیه بویوک پادشاهلریز اهمیت

کیدر کچی کلمه لی، بو شهیدلرک کنسیدی آلریله قازوب
کومولدی بکری یزلی گورمه لی.

أدرنه حقیقت گوزل بر شهردر. یالکز خرابدر،
تمیز ده گلددر؛ عسکرلردن باشقه کیمسه بورایه برأهیت
ویرمه مندر. حالوکه نجی استانبولدن سوکرا آڭ چوق
مهم أدرنه در. برکده أدرنه استانبولدن أول تورکلرک
پایتختی ایدی، سوکرا تا ویانه قاپیلرینه، سن غوتار
داغلرینه قادار گیددن تورک اوردولرینک آوروپاده
قازاندقلری برلردن أئزده صولک برأرمغان کچی قالشدر؛
داهاصوکرا أدرنه در تورک معمارلغنک آڭ بویوک برأتری
واردر؛ سلطان سلیم جامی. اوندن سوکرا ده عسکرلکجه
استانبولک و بناء علیه تورک حاکمیتک عادتا برکایدیدر.
أدرنه در صنعت نامنه برشی یوق گیدیدر. دمیرچلک،
مارانغوزلق کچی اواقق صنعتلر، اسناقلق، هان خریستانلرک
یهودیلرک أئزده در. تجارت بوسبوتون بریکلرده در.
زواللی تورکلر، تجارت عللندن صانکه قوغولمشلردر.
بوراده «علی پاشا چارشی» دینلن یوز یگریمی

کمرلی اوزون بر بدستان واردر؛ ایچنده ددت و یا بش
تورک، براوقادارده روم وار؛ آرتینی آزمی و یهودیدر.
تورکلر همان هر برده اولدینی کچی یا حکومت آدامی، یا
آداباجی، قهوجی بربرد. عادی صنعتلر تورکلرده در.
اونک ایچون ایچلرند تجارتله زنگینلشم کیمسه یوق
گیدیدر.

صانیورم که یونک آرتیق بر چاره سنه باقی لازمدر.
هرکس تورکی آلداتیور، تورکی قاندریور، تورکی
صویور، تورکی بیور، تورکی کمیریور؛ اوندن سوکرا
ینسه تورکدن ئوچ آلمه چالیشیور. بوراده تورکلردن
باشقه یاشایانلر تا یوز ییل اولکی غازیلکلریمزک حالا
آجیسنی چیقارمق ایستیلر.

بر آتمشلق تورک قادی قارشینسده کی بیانچی بقالدن
دائما آلیش و یریش ایدر، اوگا آئندن گلدیگی قادار آیدلکلر
یاپار، پارا قازانماسه، بویوجک برقال اولماسه چالیشیر مش.

ویرمشلرده یوجا یوجا جامعلر، نهرلر اوزرینسه طشاش
کوبریلر، داهای بونلره بکنزده شیرل یاپارق اعمار اتمشلر.
گل زمان گیت زمان شهرک بنالری آسکیمش، یوللری
بوزولمش، باقان اولماش. أدرنه در شیمدی «قلعه ایچی»
دینلن، خریستان و یهودیلرک اوطوردینی محله اولماسه،
انسان بر یانغین یرنده اوطوردینی ظن ایدر؛ اونه طرفلری
اوقادار خرابدر، آسکیدر. برکت ویرسین اوکوزده
جامعلر أدرنه بر هیت، برکوزلک ویریورلر.

أدرنه سنه لرجه ایکنجی اوردو مرکزی اولدینی
ایچون اطرافنده استحکاملر وار؛ بو استحکاملر، شهری
صاران بلغارلره پک چوق زمان قارشى طور دیلر.

طونجه أدرنه بر یاقلاشدینی وقت ایکیه آریلیور
و مریچله برلشمزدن أول ینه برلشور. ایکی قول آراسنده
قالان بو آدیه سرای ایچی و طابووق اورمانی دیرلر؛
آغاچلق، یشیلک گوزل بر سیر یریدر. قیشین صولر
جوشدینی وقت بورالری صو آئنده قالیر؛ یاخود
یاغورلرک یاغمانسندن چامور دریاسی اولور.

ایشته دوشانلریمز، قلعه دوشدکن سوکرا یزدن
آلدینی تورک آسیرلری بو آدیه صوقدی؛ زواللی آدملر
آئنده یوق، اوستده یوق، قیشده قیامتده اوچامورلر
ایچریسنده قالدیلر؛ طونجه نك چامورلی صوغی ایچیدیلر؛
آداده کی آغاچلرک قابوقلری کیمیدیلر. طبیعی بصوره
اوغرا دیلر. بلغارلر، «تورکلرده قوله را وار.» دیه
أطرافته بر قوردون جور دیلر. آچلقدن صوسزلقدن
اولمه مگه چالیشانلری، قوردونی کچدی دیه سونکوله دیلر.
بونلری، داهای بترلری هب جریده لر یازدی؛ فقط
جریده ده اوقومق، باشقه، سرای ایچی، اوکیریلن
آغاچلری گورمک، بورالرده برکده شویله گوزلری
قابیه رق یابیان وحشتلری دوشونمک ینه باشقه.

بروقت پادشاهلریمزک ایچنده تزه ایتدکلری، سوکرا
داهای دونه قادار أدرنه لیلرک آگندکلری بوسرای ایچی
بوگون بر قاج بیگ زواللی تورکک مزایددر. بورایه نجی

قادىجغز بوقاله صانديردي كندى اونك ، اينكارينك ،
تارالانك محصورلاريله بقالى عاداتا زنكين ايتمش . بوسنلرجه
بويله سورمش .

قلعه دوشوبده بلنلرلر ايجرى كبرنجه بيانجى بقال ،
قادىجغزك اوينه هجوم ايتمش ، يوزبيلم قاج ليراسنى زورله
آلارق صااوشمش . بز ادرنه ي كرى آلدقن صوكر
حريف برداها كورونتمش .

قادىجغز بو حكايعنى آكلاديركن ، كنديسنه « بقال
تكراركليرسه نياپارسين ؟ » ديتشلر . « نياپاجم ، اللهندن
بولسون ، ديرم . » ديتش . بونجه دفته شاين برشيدر .
ايشته ، ادرنهك بلغارلر آندده بولونماسى كېي زمانلرده
دركه وطنداش ديه باغريزه باصدينمز كيمسملر ، بزه
اولادق دوشمانقلر يابدلر . بز ينه عفو ايتدك . بورالره
كېرن عسكريمز ، حتى بلغارلره بيله قتالق ايتهدى .

آرقق بزده تجارت عالمه كېرلم . بزده زنكين اولام .
بويله زنكين اولورسقى ، حكومت مزده زنكيلره ، اوردومنى
قوله ندرير ، دونامامنى آرتدېر ، اووقت برداها بويله
دوشمانلار ينه دوشمه بز ؛ كيمسندن قتالق كورمىز . مكتبلىر
آچالم ؛ فقط حكومت مكتنى ده گيل ، جماعت مكتنى .
چونكه جماعت مكتبلىر مزده ايسته ديگىز كى تام تورك
و اسلام تربيهسى وره بيليرىز . باقېگز : اونكى وطندا -
شلمزك كندى مكتبلىرى وار ؛ بزم حكومتك مكتبلىرينه
رغبت ده گيل ، تنزل بيله ايتيورلر .

بونلرك هېسى قوميت و دين حساريله اوليود . بزده
توركلر كمزه و اسلاملر مزه قوت ورده . ايشته ادرنه ي
كوركدن ، بوتون بو چكلىن آجىلرى آكلادقندن
صوكر بويله ايسته مگه باشلادم .

آنجق سلاينكده بزم ايكنى تجارت مكتبلىر واردى .
بونلر اولدقجه تجارت آدمى يتشديرييورلدى . بوگون
هېچ بر رده بر تجارت مكتبلىر يوق . استانبولده
حكومتك برعالى تجارت مكتبلى و اوسده هېچ بر تجارت
يتشديرمدى . بز ، كندىمز بزه كوره جماعتجه ، ياخود

خصوصى تجارتده مكتبلىر آچالمىز . بومكتبلىرده اوقويان
چوقوقلر يىزى بر قاج سنه باققه لرله ، بويوك تجارت
اولرنده چيراق اولارق قوللاندىر مالىزى . صوكر بوولرنده
اوتكى وطنداشلىرىمىز كېي ائى تجارت اولابيليرلر . آتقيق
مأمورما كينهسى اولان مكتبلىردن اولدقجه اوزاقلالمىز .

•••

ادرنه كرى آلدقندن صوكر بويايه كېملر گلدى ؟
سلاينك بونمارشهسى ، مېهاره معازدهسى كېي تجارت ايشلريله
اوغراشانلر بعض اوردولرده اوت بىر صاتق ايجون
بورالره آدمىلر كوندرديلر . بونلردن باشقه كيمسه يوق .
زيارتخيلر ايجنده ايسه ، نه بويوك يازبخيلر ، نه بويوك
شاعىرلر ، نه بويوك فكريلى توركلر يوقدى . بونلر يالگىز
ادرنهك كرى آلتاشندن دولابى اوزاقدن سوينديلر .
ايشته اوقادار . .

بو ، اولديمى يا ؟ ..

مرعشى ادغى

....

هفتلر حوالت

پادشاهمىز افنديمىز مضر نبرنك طوغديفى كونه
اولكى صالحى گون سوكىلى بابامىز ، پادشاهمىز افنديمىز
حضر تلىرىنك طوغديفى كوندى . سوكىلى پادشاهمىز ،
اولادلىرى اولان خلقي چوق سوده ؛ كېجه كوندوز ،
اونلرك آيلىگى دوشونور . صوك ايكنى اوچ سنهده ،
ملتك باشته گن فلاكتلردن آلقوق متاثر اولان شهسز ،
سوكىلى ملت باباسى پادشاهمىز در . صوك كوندوده ادرنه
شهرينك و ادرنه ولايتك بر قسمى تكرار عثمانلىلر آلتنه
كجديگى ايجون ، پادشاه بابامىز ، آلتنه چوق سوينديلر .
بوسنهك ولادت گونى اويله سونجلى بر زمانه راست گلدى .
بوندن اوترى خلقك سونجى ده طبيعى آرتدى .
« خلقه دوعرو » پادشاه بابامىزى ولادت گونيله تېرىك
ايدر ودها چوق سنلر بومبارك كونك ادراكى الله تعالى دن
ديلهر .